

HÉTFŐ

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

Megjelenik minden hétfőn délelőtt

A szerkesztésért GALLOVICH KÁROLY felelős

Laptulajdonos: MOHOS AGOSTON.

Egyes szám
5 krajcar
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-náz

III. évfolyam

ARAD, 1909. FEBRUÁR 8.

6. szám

Törököt fogtunk.

Alig egy pár hete, hogy a Westinghouse-gyár megtartotta alakuló közgyűlést. Nagy görögütz mellett, nádisip és rezes kürt harsogása közepette hirdették a torony alatt: hogy ime a történelmi nevezetességű nap elérkezett. Ezentul Arad az ipari és kereskedelmi városok legelőkelőbb fajtához fog tartozni. Nem is áldozat az ingyentelek, adókedvezmény és busásan megtérül majd a 900.000 korona részvényaláírás is abban a hatalmas fellendülésben, melyet a gyár építése és üzeme Aradon ki fog váltani. Magam részéről egy percig sem hittem mindebben. Szinte éreztem, tudtam, hogy a podeszta párisi kirándulásának ez a vívmánya a legnagyobb balekfogás, melyet egy város életében elkövetni csak lehet. Előre láttam, hogy Kunz urnak azért tetszik éppen Arad, azért küldi nyakunkra a sajtót, neves politikusokat, mert tudja, hogy más városban ilyen botrányos rossz üzletet, ennyi nemtörődomséggel és könnyelműséggel meg nem csinálnak.

S ime mit elejétől kezdve hirdetem, az kezd megvalósulni. Tények sorozata igazolja azt, hogy becsületos őszinteséggel hirdetett tételeim valók s hogy a vakok seregét vezetik, vezetik a pesti urak saját céljaik, érdekeik előre jól megmunkált útjain. Minden ténykedés, minden a

6992000 : 437 = 16000

2622

000

mely közel egy millió koronát áldoz egy vállalat alapítására. A pesti urak azonban fűtyülnek a logikára, a méltányosságra és minden egyébre — köztük a tisztelt tanácsra is — és azt üzentek vissza, hogy a város parancsoljon hajduinak, mert hát ők azzal készítették a terveket, azzal építeték a gyárat, a ki nekik tetszik. Ha aradi mérnökök szórakozásképen akarnak terveket csinálni: tessék csináljanak, azonban díjazást érte ne várjanak. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozók zsebükre ütve azt mondják: Ti már leadtátok a kincset, most mi vagyunk az urak s tesszünk amit akarunk.

Mit gondol a kedves olvasó nincse-

igazuk ezeknek az uraknak? Feltétlenül van! Mert ha találnak olyan gyökereket, kik ingre vetkőznek haszontalan, fantasztikus célokért, adni adnak mindent s nem kérnek érte semmit. Az ilyen emberekkel úgy kell bánni, mint Kunz ur csinálja. Nem kenyérkérdés az, hogy aradi mérnök és iparos építette ezt a fene gyárat. Hál Istennek megélnék azok úgy is, de vérlázító bizonyítéka ismét annak, hogy a városházán fej nélkül dolgoznak. Belemásznak vakul mindenbe s mikor a kész dolog előtt állnak látják csak meg, hogy céltalanul dobáltak ki százazereket, megterhelték a polgárságot, hogy mások a markukba nevetve, szedjék be a tudatlanság és könnyelműség bő gyümölcseit. Nos hát kedves polgártársaim, hogy tetszik önöknek most ez a dolog? Áldoztunk százazereket, s mikor arról van szó, hogy az a gyár, melynek mi vagyunk fő-részvényesai fölépüljön, az aradi iparosok előtt hecsapják az ajtót s egyszerűen megmondják nekik, hogy ilyen dolgokban nem türnek beavatkozást.

Ugy-e jeles ügy? A torony alatti gazdálkodás teljesen hü fotografiája. Nem-e lett volna módja a városnak a telek adókedvezmény és részvényjegyzés adományozásakor kikötni, hogy a gyárat kizárólag aradi mérnökök által kell tervezettni, aradi iparosok által kell építtetni? Igen ám, hát erre is gondoljanak a tanácsban, hol a polgárság érdekeivel nagy ritkán s akkor is furesa módon foglalkoznak. Egy-egy kabaré ügy, hangverseny kérdés több erőt, lelkesedést emészt meg, mintha arról van szó, hogy X. vagy Y polgár érdekében kell valamit te ni.

Álljon elő az a polgár, akinek inyére vannak ezek a dolgok. Álljon elő egy iparos, egy kereskedő, akinek tetszik az, ha a mi keserves filléreinken épített gyárat idegen emberek csinálják. A haszon idegeneknek zsebébe vándorol, nekünk csak a szomorú kötelesség marad: fizetni s njra csak fizetni. A polgármester urat fáklyafény mellett iktatták be, kerdem, van-e önzetlenül gondolkozó polgár, aki

ma részt venne egy ilyen hódoló felvonulásban? Pedig olyan rövid idő mult el azóta s a pótdó is csak egy pár százalékkal emelkedett.

Szinte elvárom, hogy ezek utáo a kemény igazságok után, melyek mindsűrűben, mind jogosabban hangzanak el, nagy ovációt rendeznek majd a podesztának. Végre is ez most divatban is van, olesó is, mert egyedüli amitől nem emelkedik a pótdó.

Deutsch Izso dr.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

A raktáron levő összes

női divatáru cikkek,

valamint

vászon, chiffon, kész fehérneműek, szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Báli cikkek, szallag, csipke és legyező

félárban szerezhető be, míg a készlet tart.

Singer Sándor

divatáruházában

Arad, Andrassy-tér 16.

759

(Szabó Albert-féle házban.)

WEINBERGER FERENCZ

elsőrendű ék-szerész, nagy óra-raktára

ARAD

Andrassy-tér, Közponi-szálló mellett.

A MIHÁLY ZSEBE.

Színházi ügyek.

Nem akarunk ehelyütt száraz statisztika adatokat előtárni arról, hogy mekkora hatóereje van, az aradi színházban kultivált zenének a város zenei intelligenciájának fejlesztésére. Az elért eredmény, úgy kommentár nélkül nem illenék e rovatban. Dicséretét zengené Szendrey Mihálynak. Mi pedig érdemtelennül még Szendrey Mihályt se iparkodunk dicsérni.

A színházban valóban kaptunk ebben a szezonban is egynehány klasszikus zeneestélyt. Műsoron volt a *Pillangó kisasszony*, a *Fant*, továbbá Verdi remeke az *Othello* is. Lineen kommentár nélkül ez a nyers zenekulturális mérleg. Mi azonban szeretjük az indító okot kutató kommentárokat. És hiába hadakoznak azzal az ellenvetéssel, hogy semmi közünk az indító okokkal, ha az eredmény kielégítő. Mert igenis van közünk vele, míhely Szendrey Mihályt himet akar varni magának ebből az eredményből.

A színház opera-kultuszának kettős oka van. Az igazgató, mikor operát illeszt be a műsorába, akkor évi statisztikára dolgozik s e szezon végén féltéglával veri a mellét, ha a drámai műsor silány voltát vágják a fejéhez és féltéglával verve a mellét, dicsekszik a műsor kimagasló operaszámairól. Ez az opera-kultusz egyik oka.

A másik ok már sokkalta cifrább ennél. Az aradi hangversenyek erős szántással mélyítik a zenei igényeket minőségben is, mennyiségben is. Ez az igény természetesen beköltözik a színház nézőterére is. A viszony tehát fordított. Nem a színházból ömlik a városba, hanem a városból szakad a színházba.

Ugy találmra ragadjuk ki a hangversenyek műsorának néhány kimagasló pontját. Ebben a szezonban *Pick Steiner* Soma, *Toni Koller* énekesnővel, *Frater* Loránd, *Tarnay*val, *Svärldström* Valborg, *Anthes Moostammer*vel s most legutóbb *Sauer* valamennyien olyan nevek, akiket a zenekultura fejedelméi között emlegetnek.

És itt nem volt szakzszerű legységes vezetés. Minden hangverseny ötletzszerű. És lám mégis milyen maradandó mély és öröndetes nyomot hagy az esztétikai felüdülésre szomjas lelkekben.

Ezekután méltán sajnálhatjuk, hogy a drámai igények fejlesztésére nincs ilyen idegen beözönlés, mert a színházról — csak egy pillantást vessünk az ideai műsorra s az azt kísérő sikerre — ilyet nem várhatnak.

M. Á. V.

Házhoz szállítok: Porosz és magyar kőszemet, rostált bükkfá-szenet és apított tűzifát.

Kokszot (pirszén.)

Altman Ede

Wesselényi- és Kiss Ernő utcák sarkán.

Telefon 46. sz.

Weisz Leó

a legmodernebb dusan felszerelt könyv-kereskedés

ARAD, Minorita-palota.

A megvásárolt igazság.

*

Az igazságot sokféle módon lehet elnémitani. Legegyszerűbb és épen azért legmegszokottabb módja az elnémitásnak az erszénynek tágra való kinyitása, amikor az igazság hirdetője abban a kellemes helyzetben van, hogy minél mélyebben vágkálhat az illető erszényben, miközben persze az igazságról meg kell feledkeznie, vagy legalább is illik megfeledkeznie.

Van aztán, mint az elmúlt héten tapasztaltuk, a megvásárlásnak egy naivabb, kevésbé indokolt formája is. Ez az, amikor valaki az olyan igazságokat próbálja elnémitani, amelyek már a köz kincsevő lettek, amelyeknek szavát már sikerült meghallanunk. Az ilyen némitási akciónak aztán nincs is más célja, mint hogy megakadályozza a kellemetlen, természetesen csak valakire nézve kellemetlen igazságok terjedését.

Nem örömet tesszük, de e helyütt is *Szathmáry* Károly gépüzemi bésáról beszélünk, aki egy héttel ezelőtt, amikor terüzet után megfeszített képét bemutattuk, annyira hiúnek, de egyben kellemetlennek találta azt a képet, hogy első gondja volt megakadályozni annak terjedését. A *Hétfo* utolsó számának összes feltalálható példányait, kétségtelenül azért, hogy kevesebben olvassák a róla elmondott nem épen bájos igazságokat össze vásárolta.

Ismételjük: naiv, kezdetleges, e etben módja ez az igazság elnémitásának. Látja kedves igazgató ur, mi sajnáljuk, őszintén sajnáljuk azokat a koronákat, amelyek e célból az ön erszényéből a könyvkereskedésekbe gurultak. Megvizsgáztal ugyan némileg bennünket, hogy fizetéséből bőven telik erre, mégis: ha mi az ön helyében vagyunk, nem juttatjuk azt a pár koronát a *Hétfo* nek, ennek a kellemetlenkedő mi-csodának.

S ezt nyugodtan megtehette volna maga is, oh direktor ur. Annál nyugodtabban, mert hiszen az ilyen összevásárlásnak semmi célja nincs. Látja: az egész város mégis csak magáról beszélt e napon, mert hiszen a *Hétfő* nek vannak ám előfizetői is, még pedig nagyobb számban, mint ön gondolná. S ezektől igazán bájos megvásárolni a lapot.

Megköszönjük hát mult heti támogatását, de őszinte emberek lévén, a saját érdekében kérjük, hogy a jövőben ne legyen olyan könnyelmű.

Mert annak semmi, semmi célja nincs.

Meghívás.

Felkértem Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának t. tagjait, szíveskedjenek folyó február hó 9-ik napján (kedd) d. u. 5 órákor a városháza emeleti tanácstermében, fontos ügyben tartandó értekezleten megjelenni. Dr. *Műlek* Lajos, törvl. biz. tag.

Csodatevő Péter.

Sipulusz az Opre-kurán.

Szegény, már ide jutott.

— A Hétfo riportja. —

A Lázár Vilmos-utca és Thököly-tér sarkán diszlik egy bizonytalan szintű nagy épület. Nem afajta büszke, hatalmas épület-kolos zus, mert nem dacol a vészes zivatarokkal, mint azt *Beniczkyné-Bajza* Lenke írta, hanem szerényen engedelmeskedik az elemeknek és egy gyöngé szélrohamra is lerepül a teteje. mintha az is biztos gyógyulásra vezető Opre-kúrához tartoznék. Nincs azonban kizárva, hogy ez tényleg így van és ilyen módon szellőztetik évenként egyszer ezt a nagy gyógyfürdőt, amely annyiban gyógyfürdő, hogy fürdés után rendszerint gyógyulásra szorul az ember.

Ebben a gyógyintézetben rendel naponként reggel nyolctól másnap reggel nyolcig Csodatevő Opre Péter, a legújabb természetes gyógymód patentírozott apostola, aki specialista minden olyan betegségek gyógyításában, amelyekhez az orvosok nem értenek. De miután nagyon kevés, vagy éppen egyetlenegy betegség sincs, ahol az orvos legalább diagnózist ne tudna megállapítani, éppen azért nagyon kevés, vagy éppen semmi a tudománya Opre Péternek, amelylyel a betegeket gyógyítja.

De ő könnyen segít magán. Uj diagnózist állapít meg és aszerint gyógykezel. Előtte nincs orvosi tekintély, nincs orvosi tudomány, csak természetes gyógymód, amely arról híres, hogy természetellenes. És mégis ezt a módszert vette igénybe *Rákosi* Viktor, az egyik legnagyobb magyar író és legelső humorista, aki már napok óta lakója a Katalin-gözfürdőnek elnevezett gyógyintézetnek. Ha nem tudnók, hogy Sipulusz tényleg beteg ember, könnyen hihetnők, hogy más dolog csalta le a Katalin-fürdőbe a kiváló író. Mert a Katalinba nem csak gyógyulást, hanem Katalinokat is lehet találni, akiket gyakran ugyan másképpen is hívnak, de ez nem változtat a dolog lényegén.

De Sipulusz beteg. Nagyon beteg. A fővárosi orvosok, professzorok nem tudták gyógyítani és ez már akkor a beteg ember pszichológiájából érthető, hogy gyógyulást keres minden uton-módon és kétségboesésében felkeresi még az olyan lehetetlen helyeket is, mint az aradi Katalin-fürdő. Vajjon nem *Müller* Károly bölcs ajánlatára jött Aradra? Különben az mellékes és csak annyi tény, hogy *Rákosi* Viktor itt van. De vajjon megengedhető-e, hogy

Egyszeri használat mindenkit meggyőz arról,

Benzoe-Tejkréme

hogy a szép üde, bájos arcot és kezet egyedül a már 16 év óta általános közkeveltségnek örvendő ártalmatlan eredeti *Kárpáti-féle*

használatával lehet elérni, mely eltünteti úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél szeplőt, minden arctisztítószer, fagyást és bőrbetegségeket. — Zsirtalan ideális szepítőszer. 1 adag 1 kor., mely 2 hónapra elegendő. Kapható a feltaláló *Kárpáti János* gyógyszer-tárában Arad, Boros Béni-tér 15. Továbbá Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál.

Mást ne használjon és ne fogadjon el csak az itt látható védjeggyel ellátott eredeti *Kárpáti-féle Benzoe-tejkrémet*. Utánzatoktól óvakodjunk.

valaki orvosi diploma nélkül gyógykezeltjen (ezt ugyan másnak nevezik), és betegeket gyógylással hittegesen? Nem! Az orvosi szövetség már több ízben tiltakozott ez ellen, de úgy látszik, nem használt semmi, mert az illetékes hatóság behunyt szemmel nézi és tűri a közegészség kárára történő visszaéléseket.

oooooooooooooooooooooooooooo

Szathmáry ur szíve.

Hogyan bánik a munkásokkal?

A hiu autobusz-főnök.

— A Hétfő riportja. —

Legutóbbi számunkban a tőlünk megszokott őszinteséggel, de a legteljesebb objektivitással mutattuk be a nagyközönségnek Szathmáry Károly urat, a Czeiler és Szathmáry-cég beltagját, Aradváros gépüzemi igazgatóját, stb. stb. Tényekkel, esetekkel igazoltuk, hogy elfoglalt pozícióját képtelen betölteni, nem csupán szakbeli fogyatkozásai miatt, de azért sem, mert hiányoznak belőle azok a tulajdonságok, amelyek alkalmassá tennék őt arra, hogy a vállalat munkásai szeretettel, szívesen dolgozzanak főnökük mellett, ellenben megvannak benne mindazok a gyarlóságok, amelyeknek azt a teljes, ideálisan tökéletes népszerűtlenséget köszönheti, melyben része van.

Hogy mindez nem ujságírói frázis, hogy Szathmáry ur, a mindenható főnök, milyen ridegen, egy esőppnyi emberszeretet nélkül végzi a dolgait, alkalmunk van egy újabb adattal támogatni, amely teljesen rokon, mondhatni ikertestvér a mult számunkban elmondott esettel.

Egy teljesen ok nélkül elbocsájtott munkásról van szó ismét, azzal a különbséggel, hogy az illető nem az autobusz-vállalatnál, hanem a Czeiler és Szathmáry-féle telepen dolgozott. Levelét, melyben esetét leírja, átdolgozás nélkül adjuk; hadd lássa a nagyközönség, hogyan gondolkoznak és hogyan éreznek a Szathmáry ur rabszolgái.

Ime a szomorú irás:

Tekintetes szerkesztő ur!

Alulírott azon tiszteletteljes kéréssel járulok tekintetes szerkesztő ur elé, miszerint szíveskednék *Szathmáry Károly* mérnök lelketlenségét becses lapjában közzé tenni, hogy ezáltal némileg nekem, valamint mindazon szegény, becsületes munkásembereknek, kik az ő gögös szeszélye miatt ártatlanul veszítették el kenyerüket, valami elégtétel adassék.

Az esetem a következő: A mult év nyarán két baleset által sújtva, a vasipartól, hol a jobbkezemről a három középső ujjamat a gyalugép a felében levágta és ugyanott a balszemem nagyon megsérült, kiléptem, s megkértem ifj. *Czeiler István* urat, kivel Szathmáry mérnök társasviszonyban van, hogy részemre adjon az asztalos-

műhelyben munkát. *Czeiler* ur, kit mindenki becsületes embernek ösmer, helyt adott kérésemnek és az általa feltalált mángorló készítéséhez osztott be.

A karácsonyi ünnepeket megelőző héten *Szirmai Imre*, a gyár könyvelője lejött a mángorló-osztályba, hol rajtam kívül egy *Ádám* nevű munkás is dolgozott, kit néha levelek továbbításával és egyéb kommissiók teljesítésével biztak meg. *Szirmai* könyvelő egy levelet hozott az irodából azon meghagyással, hogy az osztály vezetője azonnal küldje azt el Szántay építészhöz. Mivelhogy *Ádám* nevű társam a gyáron kívül volt, az osztályvezető engem szólított fel, hogy az említett levelet kerékpáromra ülve, azonnal vigyem Szántay építészhöz.

Én bajt sejtve, megkérdeztem a vezetőt: nem lesz-e kellemetlenségem, ha a levelet én viszem? — mire ő határozottan azt válaszolta, hogy ha valaki keres az irodából, ő majd azt mondja, hogy ő küldött el.

E megbizás után kerékpáromra ülve, a levelet elvittem rendeltetési helyére, s öt perc alatt munkámhoz visszatértem. Utközben azonban az autobusz-garage előtt, hol elmennem kellett, künn állt Szathmáry mérnök, az autobusz igazgatója, bőrkabátban és tollas vadászkalapban. Én, ki őt ilyen kesztümben még soha sem láttam, s nagyméretű rövidlátásomnál fogva nem ösmertem meg s neki nem köszöntem sem menet-, sem pedig visszajövetkor. Ez Szathmáryt olyannyira bosszantotta, hogy a telefonhoz rohanva, utasította *Szirmai* és *atyját: Szathmáry Mihályt*, hogy engem minden kegyelem és fölvonulás nélkül azonnal bocsássanak el.

Midőn értesültem a reám nézve megrendítő intézkedésről, azonnal fölkerestem Szathmáryt, hogy ártatlanságomat igazolva, bizonyítsam, hogy semmi okot nem szolgáltatam a rögtöni elbocsájtásra, s egyben rendkívül alázatosan megkértem, hogy vonja vissza az elbocsájtásra vonatkozó rendeletét. Ő azonban szóba sem akart velem állani s elutasított kérésemmel. Én ekkor hivatkozva a szerencsétlenség által okozott szenvedéseimre és hosszú időn át való betegeskedésemre, és arra, hogy ünnepek előtt, télviz idején vagyunk és minden órában váraadós nőmre és másfél éves kis ártatlan gyermekemre, kértem őt, hogy legalább az ünnepekig engedje meg, hogy dolgozzak. Ő azonban ezeketán is könyörtelen maradt és nevetve mondta:

— Haljanak meg az ünnepekre, ugyis van elég ember a világon!

Végül *Czeiler* urat kértem meg, hogy beszélje meg a mérnökkel, s ha lehet, vegyenek vissza; ő azonban, kinek a társ urral annyi baja van, nem vállalkozott arra, hogy érdekemben vele tárgyaljon. Így azután kidobtak télviz idején nyomorékon, pénz, kenyér és kereset nélkül: Szathmáry ur jóvoltából!

Eddig tart a levélnek a nyilvánosság elé tartozó része. Kérdjük a nagyközönséget, vajjon mit érdemel az ilyen ember, akiben az irgalmasságnak még a csirái sincsenek meg s aki gögből és ridegségből vagyon alkotva. A típusa teljesen

magán viseli az ugorkafára váratlanul fölkapaszkodottak jellemző vonásait.

Am vigyázat, direktor ur! Voltak már halandók, akik az ugorkafáról lefelé buktak. Bizonytal mondjuk, hogy voltak.

oooooooooooooooooooooooooooo

A pápa lobogója

és az aradi katolikus-bál.

Nem kell a nemzeti zászló.

A kijátszott rendőrség.

— A Hétfő riportja. —

Aradon katolikus bál lesz. Ezt tudja már mindenki. És tudnak az emberek egyebet is. Azt azonban csak kevesen, hogy ennek a leendő bálnak igen érdekes és jellemző zászló-afférja van. Erdemes elmondani.

A bálakat Aradon az utca közepén lengő zászlókról is hirdetni szokták. A Fehér Keresztben lezajló multságok dátuma a színházépület és a szálló között kifeszített sodronyon lebegő zászlóról olvasható le.

A katolikus-bál rendezősége nem feledkezett meg erről a zászlóról. És meg is akarta azt csináltatni *fehérre meg sárgára*. Hogy miért: nem nehéz azt kitalálni. A fehér-sárga a szentséges római pápa színei.

Valaki tudomást szerzett erről s figyelmeztette a rendezőséget, hogy baj lehet a dolgából, mert törvény tiltja idegen nemzet vagy hatalmasság lobogóját használni. A magyar nemzeti lobogó mellett azonban használhatnak mást is.

A derék rendezőség ezt tudomásul vette és — óh, ne higgyék, hogy kettős lobogó használatát határozta el. Oh nem. Nekik — úgy látszik — nem kell a trikolor. Ők kizárólag a fehér-sárgáért hevülnek. Tehát egyszerűen lemondtak a tilos zászló használatáról, ellenben csináltattak fehéret, Hófehéret.

Azaz mégsem. A fífikus rendezőség tagjai egymás homlokára csaptak és elkészült a fífikus lobogó. Tessék gyönyörködni benne, ott lóg a színház sarkán. Az egész fehér, *csupán a szála és a rojtjai sárgák*.

Vagyis: mégis csak győztek a pápa öszentségének, vagyis Öszentségének a színei, mivelhogy a rendezőség tagjai egymás fejére ütöttek. És a rendőrség még csak beléjük sem köthet. Hiszen a sárga csak díszül van ott, a fő az ártatlanság színe, a fehér, ezért pedig csak nem haragudhatik senki a katolikus bál rendezőire!

Hát mi sem haragszunk. De ha a rendőrségnek volnánk, mégis letépetnők azt a rongyot. Nem mintha valami nagy volna annak a jelentősége, de mert kell hozzá bizonyos adag elfogultság, meg talán elmaradottság is, hogy — és ezt ez a lap sohasem szűnik meg hangoztatni — a huszadik században valamit — bármit is — vallási alapon csináljunk. Az pedig egyszerűen kicsinyes naivitás, ragaszkodni

Engelhardt-féle Chasalla cipők egyedüli elárusító helye.

Weinberger János elsőrendű cipőáruházában.

azokhoz a színekhez, amelyek semmit, de igazán semmit nem jelentenek.

Vagy jár még a földön halandó, aki a pápát, mint hatalmat komolyan veszi?...

Az Aradmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

(Jelentés. — Választás. — Zárszámadás.)

— A Hétfő riportja. —

Aradvárosának egyik virágzó pénztáza: az Aradmegyei Takarékpénztár tartotta tegnap, vasárnap délelőtt 10 órakor közgyűlését a részvényesek élénk érdeklődésével.

A közgyűlést Szathmáry Gyula elnök-igazgató nyitotta meg, s miután megállapította, hogy a közgyűlés határozatképes, röviden méltatta az intézet évi működését és rövid összefoglalásban fikszirozta az eredményt.

Az intézet működéséről szóló részletes jelentést Ring Géza vezérigazgató terjesztette elő. Egyes üzletágak kedvező eredményt hoztak az intézetre, némelyek azonban érzékeny veszteséget tüntetnek föl a zárszámadásban. Jelesen a záloglevél- és általában az értékpapír-piac egész éven át nyomott volt, az árfolyamok hanyatlottak, minek következtében az intézetet, kiváltképpen pedig a részvényeseket érzékeny veszteség érte.

Az üzletév a kedvezőtlen pénzügyi konjunkturára dacára mégis jelentékeny nyereséggel zárult. *A mérleg szerinti nyereség 370078 korona és 96 fillér. Ebből oszt. lékul részvényeseknél 55 korona esik.*

A jelentéssel kapcsolatban a vezérigazgató az évi nyereség hovatfordítására vonatkozólag tett javaslatot. Majd a felügyelőbizottság jelentését, végül pedig a zárszámadást terjesztette elő. Befejezésül pedig a felügyelőbizottság részére felmentvényt kért.

A közgyűlés a jelentést, a zárszámadást és a felügyelőbizottság jelentését tudomásul vette és a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta, valamint elfogadta a nyereség hovatfordítására vonatkozó javaslatot.

A részvényesek nevében a tisztikarnak Reicher Károly mondott megleghangú köszönetet. Majd a mandátumukban, lejárt választmányi tagokat választották meg újra és a választás végeztével az elnök a közgyűlést bezárta.

Szathmáry Gyula elnökle alatt jelenvoltak: Bing Vilmos, Neuman Samu, Kintzig János, Leopold Zsigmond, Ring Géza, Dr. Mandl Vilmos, Sarlot Domokos, Reicher Emil, Fodor Gyula, Lészai Sándor, Szathmáry Mihály, Nagy János, Glück Károly, Dr. Barabás Béla, Mategowszky Károly, Steiner Vilmos, Reicher Károly, Dániel Endre, Domonkos Gyula, Mihályi Agoston, Kristyóry János, Kenedi Aron, dr. Kráitz Lajos, Nussbaum Zsigmond, Lichtmann Manó, Sueár Károly, Neuman Dániel, Eles Armin, Marésh Gyula, Tenner József, Kohn S. N., Raucher Emil, Dr. Keresztes Gyula, Seidner Bernát, Dr. Herz Andor, Oravetz Miklós, Braun Mór, Strasser Győző, Weisz Mór, Dr. Ring Béla, Embey Iván, Weisz Pál, Dr. Tolnai János, Dr. Lukács Lajos, Kádas Kálmán, Dr. Tisch Mór, Dr. Köpf János, Löffler Jakab, végvári Neu-

man Adolf, Schreyer Viktor, Dobiási József, Rosenfeld Hermann, Istvánffy Béla, Deutsch Andor, Dr. Rosenberg Miksa, Bing Hugó, Szathmáry Károly, Ring Lajos, Pick Ernő, Nemes Géza, Werner Károly, Holländer Ignác, Neuman Alfréd, Fuchs Ignác, Wallfisch Armin, Dr. Szende Tivadar, Dr. Eles Béla, Klein Sándor, Neuman Hermann, Robitsek Samu, Schwarcz Adolf, Dr. Páris Lajos, Szücs F. Vilmos, Dr. Dálnoki-Nagy Lajos, Hegyi Albert, Steiner József, Donáth Simon, Szokolczay József, Tapolesányi Kálmán, Somogyi József, Gergelyi László, Domonkos Lajos, Verzar Béla, Kohn József, Funkestein József, Schwarcz Hermann és Weisz Dávid.

Telefon 63.

Telefon 63.

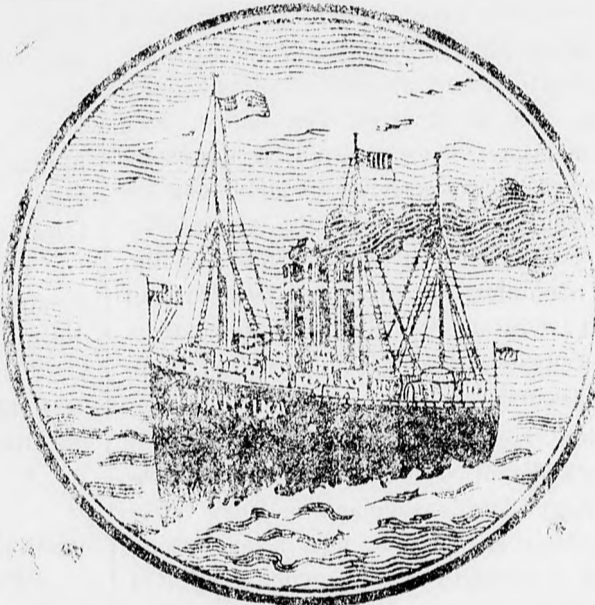
Szénnagykereskedés.

ROTH JÓZSEF, ARAD **Eötvös-utca 3.**

Zsilvölgyi salon köszén 100 kg. 5 k.
Porosz salon köszén 100 kg. 5-60 k.

Koksz 100 kg. 5 korona. 725

Házhoz szállítva. Plombázott zsákokban.

Reggel, délután és este
igyunk

ATLANTIKA kávé, teát rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben kapható

fűszer és illatszert káros szagától mentes

kávé, tea, rum

A kirakatban műötésben látható villanyüzemű kávépörkölőnk: naponta többször friss pörkölés.

Eladás nagyban és kicsinyben.

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

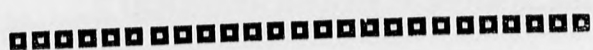
Gyermek kocsik Fischer nagy áruházában

(Szabadság-tér 12. sz.)

óriási választékban kaphatók.

Az árak rendkívül olcsók.

5 forinttól 50 forinttig.

JÖVENDŐ.

A szép hazugságok.

A forradalmi nász.

Közhasználatu hazugságot sokat ismerünk. Vannak kellemes hazugságok: ilyeneket a társadalmi élet bonvivant-jai bókók formájában hölgyeiknek szoktak mondani. Ezeknek a hazugságoknak vagy bájos mosoly, vagy titkon adott csók, vagy pedig a szerelemnek mindezeknél materiálisabb megnyilatkozása ajándéka a bér.

Vannak továbbá hazugságok, amelyek a közélet mezőin illatoznak. Ezek is pompás, tarka virágok. A magvait a huntegetői a közfölgősnak, a közérkölesnek a magkereskedésben adják — ingyen. Az ezekből csirázó hazugságot már sokkalta busásabb jutalom várja. Az ilyen hazugságok pantáloinak a közbecsülés és meleg közszeretet mellé nagyobbára kijár a gondtalan élet is.

De vannak aztán ugynevezett társadalmi hazugságok. Ezeket találóan hívják szép hazugságoknak. Azért diszitik ezzel a jelzővel, mert bearanyozzák őket a művészet sugaraival. És ezeknek a hazugságoknak mindvégig az onog az eredetök, egy a családfájok. (Ebben az egyben erős rokonságot tartanak azok a hazugságok magával az — igazsággal. Minden igazság is ugyanazon forrásból ered.)

Ilyen aranyozott irodalmi hazugság Notus Michaelis dán irónak *Forradalmi nász* című drámája, az aradi Nemzeti Színház mult het. újdonsága. Színes, csillogó, aranyporos hazugság. A drámának méltán lehetne *Forradalmi vérnász* a címe. A szereplői, úgy tetszik, tulbecsülik benne a vér jogát. De csak úgy tetszik. Mert sehogyse becsülik.

Semmire se becsülik. Kiöntik az ablakon! A darabban legfőbb jó a vér joga. A legdrágább, a legszentebb benne a vér, a vér, a vér!

És mégis kiöntik az ablakon. Stilszerűbb volna, ha a hős harsányan menydörögné: „Ugy szeretek élni, hogy tüstén meghalok az életemért!”

Forró, aranyporos, izgató hazugság. És sajnós, a közönség még megrészezszi tőle. Ennek a hazugságnak siker, hírnév, tantiém pénz a jutalma. És nem nehéz ám irodalmi szárba magzatni, költői terebélylyé lombosítani, művészi sudárba szöktetni az ilyen hazugságot.

Törlesztéses

amortisatlós

PÉNZ KÖLCSÖNÖKET
15, 20, 25, 30, 40, 50
és 65 évi időtartamra

4 százalékos törzskamattal földbirtokra és bérházakra a becsérték legmagasabb hányadig rövid idő alatt kieszközöl:

Herzog Sándor

(volt banktisztviselő)

ARAD, Weitzer János-utca 15. sz.

Telefon 162.

Telefon 162.

Reusz Mór és Fia

Porosz kőszén, kokszt és faszén telepe

ARAD, Boros Béni-tér 12.
Telefon 162.

A fűtési idény beálltával van szerencsénk ajánlani **legjobb minőségű**

Porosz salon fűtőszén.

Porosz légszesz pírshén

Vasaláshoz rostált darabos

Bükkfa szén

jutányos árban házhoz szállítva

Kiváló tisztelettel

675

Reusz Mór és fia.

Mi történt az éjjel?

Semmi. Csupán kiderült, hogy a Nap nevű égitest teljesen fölösleges, mert a

Benoid gázvilágítás

teljesen pótolja. A Benoid-gáz nemcsak a egiesőbb, hanem

Fényt, Hőt, Erőt

mindenütt alkalmazható.

Díjtan felvilágosítást ad

Magyar Benoid-gáz R.-t. Arad.
Telefon 561.

Budapest, Andrassy-ut 17.
Telefon 28-60.

DICK SAMU

órák- és látzerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer J.-u. sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett, a legolcsóbb áron.

Raktáron tart mindennemű színházi látosé, velet a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnott orrcsüptetők és szemüvegek, aranyezüst, nikel és tekenősbéka csontkeretekben legjobb tüvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők mindennemű kivitelben. 7689

— Szemüvegek és orrcsüptetők —
orvosi randeilet szerint azonnal készíttetnek.

Tisztelettel értesitem Aradváros és a környék közönségét, hogy a **Boczkó-utca 5. szám** alatt lévő

"Fekete Sas" szállodát és vendéglőt

bérbe vettem és a magam vezetésé alatt e hó 6-án szombaton **megnyitom.**

Szépen berendezett szobák, kitünő konyha jó és tiszta italok.

Tisztelettel

Palóczy Pál,
vendéglős.

864

Városi és megyei telefon 324. szám.

Itt van a tél!

Fa-szükségletét a legjutányosabban szerzi be

NACHT VIKTOR

fatelepen

Arad, Nagyváradi-ut 2a.

Bükk, cser, gyertyán és tölgy hasábfa, valamint dorong tűzifa

Hasábban **26** koronától feljebb.
Dorongfa **28** " " lejjebb.

Vaggonrakományonkinti megrendelések ugy tűzifa, mint kádár dongafára elfogadtnak
Arad, Petőfi-utca 8. szám.

Az Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság

t. c. részvényeseit tisztelettel meghívja a

folyó évi február hó 14-én d. e. 10 órakor

Aradon, saját helyiségében (Reinhart-ház I. em.) megtartandó

II. rendes közgyűlésére

melynek napirendje a következő:

1. Az igazgatóság, ugy a felügyelő-bizottság jelentése az üzleti eredményről, az évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az igazgatóságnak, ugy a felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény.
2. Az igazgatóság jelentése a kibocsátási művelet befejezéséről, határozat hozatal a befolyt összegek hová fordítása felől.
3. Az alapszabály 6 §-ának módosítása.
4. A felügyelő-bizottság egy évi időtartamra való megválasztása és javadalmazásának megállapítása.
5. Részvényesek esetleges indítványai.

A közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek a részvénye legalább 3 hónappal a közgyűlést megelőzően nevére iratott, és a hozzájáruló le nem járt szelvényekkel együtt a társulat pénztáránál a közgyűlés befejeztéig letételt.

**Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság
igazgatósága.**

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XIX-ik rendes közgyűlését

1909. évi február hó 14-én d. e. 11 órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alapszabályok 80. §-a értelmében felügyelő bizottság választása.
3. A részvényesek netáni indítványai.

Ezen közgyűlésre a t. e. részvényesek azon figyelmeztetéssel hívatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a **közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig** az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézetinél **Makón, Pécskán, és Nagyszentmiklóson** még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1909. január 26-án.

798

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

Menyasszonyi kelengyék, estélyi és alkalmi cipők

elegáns utcai cipők urak, hölgyek és
gyermekek részére nagy választékban
és minden kivitelben.

Valódi orosz bagaria csizmák mérték szerint készítettnek. — A hirneves „KOBRAK”
cipők egyedüli elárúsítása. — Külön olcsó áru osztály.

Lányi Marcell

„Kobrak” cipő-raktárában

8622

Aradon, Atzél Péter-utca 1. sz.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

Vagyon.	Mérleg-számla 1908. évről.				Teher.			
	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár álladék --- --- ---			533.743	24	Alaptőke :			
Váltó-tárca álladék --- --- ---			12,939.046	49	10000 drb 400 koronás részvényben			4,000.000
Folyó számlai adósók:					Tartalékalapok :			
értékpapirokkal és jelzálog biztosítékkal fedezve --- --- ---	6,788.230	93			Általános tartalékalap --- --- ---	2,588.553	15	
törvényhatóságoknál, részvénytársaságoknál és szövetkezeteknél fedezet mellett --- --- ---	2,525.227	61	9,313.458	54	Árfolyam különbözeti tartalékalap	200.000		
Jelzálog kölesönök --- --- ---			5,349.394	79	Ingatlan értékkülönbözeti tart. alap	100.000		2,888.553 15
Előlegek értékpapirokra --- --- ---			204.358		Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja			509 360 04
Más intézetnél elhelyezett tőkék --- --- ---			350.562	22	Betétek --- --- --- --- ---			15,788 086 58
*Saját értékpapírok --- --- ---			666.248		Hitelezők --- --- --- --- ---			1,630.062 80
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékpapirjai --- --- ---			89.600		Visszleszámitolt váltók --- --- ---			3,195.393 90
Ingatlan vagyon --- --- ---			80.000		Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelzálogkölesönök --- --- --- --- ---			773.492 40
Felszerelések --- --- ---	16.225	99			Be nem fizetett betét kamat adó --- --- ---			29.567 33
10% leírás --- --- ---	1.625	99	14.600		Előre felvett kamatok --- --- ---			213.864 04
Hátralékos kamatok --- --- ---			18.932	24	Föl nem vett osztalék --- --- ---			90
					Nyereség-egyenleg --- --- --- --- ---			531.473 28
			29,559.943	52				29,559.943 52

* Kiseb. állampapírok és záloglevelek 535.900 korona.

Kelt Aradon, 1908. évi december hó 31-én.

Heinrich Sándor, s. k.
vezérigazgató.

Földes Soma, s. k.
főkönyvvezető.

Az igazgatóság :

Urbán Iván, s. k.
elnök.

A felügyelő-bizottság :

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
elnök.

Gróf Breda Victor, s. k.
Fábián László, s. k.
Friebeisz Miklós, s. k.
Hegedüs Ászió, s. k.

Nachnébel Ödön, s. k.
Purgly János, s. k.
Salacz Gyula, s. k.
Szalay Antal, s. k.

Vásárhelyi László, s. k.
igazgatók.

Daniel Endre, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése a tizenkilencedik rendes közgyűléshez.

Tisztelt Közgyűlés !

Van szerencsénk az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak 1908. évi mérlegére vonatkozólag a keresk. törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 83. §-a értelmében jelentésünket a következőkben terjeszteni elő.

A társulat vagyonkezelését, valamint a könyveléseket úgy az anyaintézetnél, valamint a fiókintézeteknél az elmúlt évben többször tüzetesen megvizsgáltuk s ennek alapján jelenthetjük, hogy úgy az ügykezelést, valamint a könyvelést mindenkor rendben levőnek és úgy a keresk. törvény, mint az alapszabályok intézkedéseinek teljesen megfelelőnek találtuk.

Jelentjük továbbá, hogy az igazgatóság részéről elénkbe terjesztett mérleget, továbbá a veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, az egyes könyvekkel összehasonlítottuk s úgy találtuk, hogy a kitüntetett eredmény, úgy az általunk 1908. évi december hó 31-iki állapotokra vonatkozólag megejtett felvételekkel,

valamint az egyes naplókcal és könyvekkel teljesen megegyezik s a keresk. törvény ide vonatkozó intézkedéseinek tökéletesen megfelel.

Ezek után a választmány és igazgatóságnak a kitüntetett **531 473 korona 28 fillér** tiszta nyeresemény felosztását tárgyzó és az évi jelentésben foglalt azon javaslatához, hogy ebből **450.000 korona** a befizetett 4.000.000 korona alaptőke osztaléka fejében a 19-ik számú szelvények bevonása mellett kifizetessék, **33.147 korona 33 fillér** az igazgatóság jutalékára, **4500 korona** a felügyelő-bizottság tiszteletdíjára fordítassék, tovább **11.446 korona 85 fillér** az „Általános tartalékalap”-hoz csatoltassék és végre **32.379 korona 10 fillér** az 1909. évi veszteség- és nyereség-számlára átvitessék, — hozzájárulunk és a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk. Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1908. évet illetőleg úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1909. évi január hó 30-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottsága :

Daniel Endre, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
felügyelő-biz. elnök.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Nyomatott Zlinszky István és Társa könyvnyomdájában Arad.